

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 10. januarija 1883.

O b s e g: Ozeblina pri sadnem drevju. — Naše mlekarstvo. (Konec.) — Tehnično poročilo k projektu o izsuševanju ljubljanskega močvirja. (Dalje.) — Pregled števila bolj pomenljivih malih obrtnij v deželah Štajarski, Koroški, Kranjski, Primorski in Česki, in pa v vsi Avstriji brez Ogerske po plačevanju obrtnijskega davka. — Shod županov ljubljanskega okraja. — Govor poslanca kneza Liechtensteina pri splošnem razgovoru o novi obrtnijski postavi v državnem zboru 9. decembra. (Dalje.) — Laška pa naša država. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Ozeblina pri sadnem drevju.

Redko kdaj mine zima, da bi ne napravila pri sadnem drevju večje ali manje škode. Posebno veliko škodo pa prizadenejo one zime, v katerih se gorkota in mraz pogosto, nagloma in zeló spreminjata, pa tudi dolgo trajajoč hud mraz se sledi pri sadnem drevju bolj ali manj.

Ozeblina je nasledek take zmrzline v drevesnem soku, vsled katere nastopi konec ali vsaj motenje notranjega oživljajočega gibanja drevesnega soka. Iz tega sledi, da drevo ne pozebe po vsakem zmrzovanju. Skušnja nas uči, da pri enakem mrazu na tistem prostoru nekatera drevesa zmrznejo, drugim ne škoduje enaka mrzlota prav nič; to nam kaže, da so nekatera drevesa proti mrazu bolj občutljiva kakor druga. Pa tudi prav tisto drevo ni zmiraj enako občutljivo za mraz. Pri dozorelem lesu, odpadlem listju in polagoma nastopajočem mrazu redno drevesa brez škode prenašajo vsak navaden mraz; vse drugače pa je, ako mraz nastopi nagloma in ob času, ko je drevo še v dobri rasti. Vselej in pri vsaki rastlini je poškodovanje po mrazu tudi bolj občutljivo, ako po mrazu zopet nagloma nastopi večja gorkota; še hujši pa so nasledki tedaj, ako se gorkota in mraz tako nagloma spreminjata večkrat.

Tudi to nam kaže skušnja, da lega kraja, na katerem sadno drevje raste, prav zeló vpliva na nasledke zmrzovanja; mokroten ali proti burji obrnjen kraj kaže nam pri vsaki rastlini hujše nasledke mraza, kakor pa zatišja in ne premokre lege.

Za sadjerejca, ki dostikrat prebritko čuti nasledke mraza, pa je bolj zanimivo, kakor opisovanje zmrzlin, dvojno vprašanje:

Ali je kaj pomoči zoper nasledke mraza? in kako bi se moglo ogniti zmrzlini?

Na prvo vprašanje se more sploh odgovoriti, da redno ni pomoči zoper zmrzline. Edino, kar se je poskušalo in deloma tudi z uspehom, je bilo to, da se je poseblim drevesom o pravem času še spustil po zmrzlini sprideni sok s tem, da se drevesu koža podolgoma, pa ne naravnost precepi. Nekateri so celó takim drevesom podolgoma iz kože izrezali jermena in tako

pustili drevesu le malo kože, in ravno ta drevesa so se rešila, vsa druga pa so poginila.

Ogniti se zmrzlini pa je umnemu sadjerejcu kolikor toliko uže mogoče, popolnoma pa se ve da ne.

Pred vsem drugim se ne sme v mrzle kraje nikdar siliti občutljivega in samo v gorkih krajih vspešno rastečega sadja, na pr. vinske trte, smokve (fige) itd., ampak umni sadjerejec bode izbiral zmiraj zá-se samo one vrste sadja, katerim je podnebje, lega in vse drugo njegovega kraja najbolj ugodno. Prilegajo se tedaj za mrzle kraje kasno cvetoče in ne prepozno zoreče vrste.

Drugi pripomoček je, drevo po deblu pobeliti z apnom mešanim s krvijo ali limasto vodo, kar se tudi sicer priporoča pri sadnem drevju. Konečno pa se more ogniti nasledkom mraza s tem, da se nasproti spomladnim mrazom drevesa s povijanjem, in sicer po umetno napravljeni senci zadržujejo v rasti, nasproti jesenskim mrazom pa z okopavanjem, trganjem perja itd. pospešuje dozoretev.

Vsa ta sredstva pomagajo pa le deloma, sploh ostanejo zmrzline rastlinam zmiraj škodljive.

Naše mlekarstvo.

(Dalje in konec.)

Od leta 1869. do 1882. dobila je dežela kranjska v povzdigo mlekarstva podpore 6800 gold., in razun malega dela te svote, kateri se je porabil za podučevanje o mlekarstvu, vso svoto sebi na korist obrniti so umeli Bohinjci, katerim je velezaslužni župnik gosp. Mesar prav očividno in k sreči tudi z uspehom dokazal, kako naj ravnajo z mlekom, kako naj se združujejo, kako skupaj izdelujejo, godé in prodajajo sir, da jim živinoreja v resnici kaj nese. Bohinj nam je tedaj poleg Tolmina v izgled vsem Slovencem, kako iz mleka dobivati največi dohodek.

Podučevali so se po kranjski tudi gospodarji družih krajev v Bledu, Dolini, Kamniku, Vipavi; ponujala se jim je tudi državna podpora za prvo napravo, toda brez vspeha.

Preteklo leto dobili so v tržaški razstavi tudi izdelki našega mlekarstva po prizadevanju ministerstva za poljedelstvo, pokazati se pred svetom in poskušati se v dobroti in ceni z enakimi izdelki družih deželá; in to, kar so naši živinorejci, oziroma mlekarji na tr-